

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до підготовки семінарських занять з курсу
«Теорія соціальних змін» (соціологія, 4 курс)

Семінарське заняття 1. Фундаментальні концепції в дослідженні соціальних змін

План

1. Класичний підхід у дослідженні соціальних змін.
2. Теорія соціального організму.
3. Системна модель як породження концепції соціальних змін.
4. Ускладнення динамічних концепцій соціальних змін.
5. Модель динамічного соціального поля.
6. Типологія соціальних процесів.

Література:

1. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире /Пер. с англ. П. Кудюкина. СПб.: Университетская книга, 2001. 416 с.
2. Ковтуненко Е.С. Теоретико-методологічні та концептуальні засади соціологічного дослідження соціальних змін / Е. С. Ковтуненко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2013. Вип. 18. С. 95-103. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2013_18_14
3. Теорія соціальних змін: Сучасні соціологічні концептуалізації (колектив авторів: П.В. Кутуєв, О.В. Богданова, М.І. Клименко, Т.В. Коломієць, І.В. Мацко-Демиденко, О.Л. Якубін. Навчальний посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. 220 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>
4. Сорокин П.А. Социокультурная динамика и эволюционизм. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://abuss.narod.ru/Biblio/sorokin2.htm>
5. Штомпка П. Социология социальных изменений / Пер. с англ. Под ред. В.А. Ядова. М. : Аспект Пресс, 1996. 416 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://klex.ru/lde>

Семінарське заняття 2. Суспільні рухи як фактор соціальних змін

План

1. Агенти соціальних змін.
2. Видатні особистості як агенти соціальних змін.
3. Соціальні рухи як агенти соціальних змін.
4. Типи соціальних рухів. Внутрішня динаміка соціальних рухів.
5. Зовнішня динаміка соціальних рухів.
6. Сучасний стан теорій соціальних рухів.

Література:

1. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире /Пер. с англ. П. Кудюкина. СПб.: Университетская книга, 2001. 416 с.
2. Ковтуненко Е.С. Теоретико-методологічні та концептуальні засади соціологічного дослідження соціальних змін / Е. С. Ковтуненко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2013. Вип. 18. С. 95-103. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2013_18_14
3. Теорія соціальних змін: Сучасні соціологічні концептуалізації (колектив авторів: П.В. Кутуєв, О.В. Богданова, М.І. Клименко, Т.В. Коломієць, І.В. Мацко-Демиденко, О.Л. Якубін. Навчальний посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. 220 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>
4. Сорокин П.А. Социокультурная динамика и эволюционизм. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://abuss.narod.ru/Biblio/sorokin2.htm>
5. Штомпка П. Социология социальных изменений / Пер. с англ. Под ред. В.А. Ядова. М. : Аспект Пресс, 1996. 416 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://klex.ru/lde>

Семінарське заняття 3. Революція – пік соціальних змін

План

1. Революція як форма змін.
2. Від ідеї до революційної теорії.
3. Сучасні концепції революції.
4. Моделі революції.
5. Механізми революції.
6. Основні теорії революції.

Література:

1. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире /Пер. с англ. П. Кудюкина. СПб.: Университетская книга, 2001. 416 с.
2. Ковтуненко Е.С. Теоретико-методологічні та концептуальні засади соціологічного дослідження соціальних змін / Е. С. Ковтуненко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2013. Вип. 18. С. 95-103. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2013_18_14
3. Теорія соціальних змін: Сучасні соціологічні концептуалізації (колектив авторів: П.В. Кутуєв, О.В. Богданова, М.І. Клименко, Т.В. Коломієць, І.В. Мацко-Демиденко, О.Л. Якубін. Навчальний посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. 220 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>
4. Сорокин П.А. Социокультурная динамика и эволюционизм. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://abuss.narod.ru/Biblio/sorokin2.htm>
5. Штомпка П. Социология социальных изменений / Пер. с англ. Под ред. В.А. Ядова. М. : Аспект Пресс, 1996. 416 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://klex.ru/lde>

Семінарське заняття 4. Глобалізація людського суспільства

План

1. Глобалізація та її сутність.
2. Класичне бачення глобалізації.
3. Глобалізація культури.
4. Образ глобального світу.
5. Теорії глобалізму.

Література:

1. Айзенштадт С.Н. Цивилизационные измерения социальных изменений. Структура и история / С.Н. Айзенштадт // Цивилизации. 2007. Вып. 4. С.20-32.
2. Бжезинский З. Стратегический взгляд: Америка и глобальный кризис / Збигнев Бжезинский : [пер. с англ. М.Н. Десятовой]. Москва: АСТ, 2015. 288 с.
3. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире /Пер. с англ. П. Кудюкина. СПб.: Университетская книга, 2001. 416 с.
4. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті / пер. з англ. Надія Коваль. К.: Наш формат, 2017. 320с.
5. Ковтуненко Е.С. Теоретико-методологічні та концептуальні засади соціологічного дослідження соціальних змін / Е. С. Ковтуненко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2013. Вип. 18. С. 95-103. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2013_18_14
6. Кримський С.Б. Цивілізаційний розвиток людства // С.Б. Кримський, Ю. В. Павленко. Київ: вид-во «Фенікс», 2007.
7. Скворець В.О. Трансформація соціоісторичного організму України: аналітика соціальних процесів / В.О. Скворець. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 520 с.
8. Теорія соціальних змін: Сучасні соціологічні концептуалізації (колектив авторів: П.В. Кутуєв, О.В. Богданова, М.І. Клименко, Т.В. Коломієць, І.В. Мацко-Демиденко, О.Л. Якубін. Навчальний посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. 220 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>
9. Штомпка П. Социология социальных изменений / Пер. с англ. Под ред. В.А. Ядова. М. : Аспект Пресс, 1996. 416 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://klex.ru/1de>
10. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций и преобразование мирового порядка. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В. Иноземцева. Издатель АСТ Мидгард: 1996. 576 с.

Семінарське заняття 5. Українське суспільство в контексті соціальної еволюції людства

План

1. Витоки уявлень про соціальну еволюцію.
2. Формування моделей світового порядку в процесі соціальної еволюції.
3. Соціальна еволюція людства в ХХ – ХХІ столітті.
4. Двохполюсна система світоустрою.
5. Вплив глобалізації на життеустрій народів світу.
6. Початок трансформації однополярного світу в багатополлярний.
7. Моделі трансформації суспільства.
8. Модель трансформації суспільства за Вашингтонським консенсусом та її наслідки.
9. Модель трансформації суспільства за Пекінським консенсусом та її наслідки.
10. Проблема вибору моделі розвитку українського суспільства.
11. Моделі демовітворення в соціальній еволюції сучасного світу.

Література:

1. Айзенштадт С.Н. Цивилизационные измерения социальных изменений. Структура и история / С.Н. Айзенштадт // Цивилизации. 2007. Вып. 4. С.20-32.
2. Бжезинский З. Стратегический взгляд: Америка и глобальный кризис / Збигнев Бжезинский : [пер. с англ. М.Н. Десятовой]. Москва: АСТ, 2015. 288 с.
3. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире /Пер. с англ. П. Кудюкина. СПб.: Университетская книга, 2001. 416 с.
4. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті / пер. з англ. Надія Коваль. К.: Наш формат, 2017. 320с.
5. Ковтуненко Е.С. Теоретико-методологічні та концептуальні засади соціологічного дослідження соціальних змін / Е. С. Ковтуненко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2013. Вип. 18. С. 95-103. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2013_18_14
6. Кримський С.Б. Цивілізаційний розвиток людства // С.Б. Кримський, Ю. В. Павленко. Київ: вид-во «Фенікс», 2007.
7. Скворець В.О. Трансформація соціоісторичного організму України: аналітика соціальних процесів / В.О. Скворець. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 520 с.
8. Теорія соціальних змін: Сучасні соціологічні концептуалізації (колектив авторів: П.В. Кутуєв, О.В. Богданова, М.І. Клименко, Т.В. Коломієць, І.В. Мацко-Демиденко, О.Л. Якубін. Навчальний посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. 220 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>

9. Штомпка П. Социология социальных изменений / Пер. с англ. Под ред. В.А. Ядова. М. : Аспект Пресс, 1996. 416 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://klex.ru/lde>
10. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций и преобразование мирового порядка. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В. Иноземцева. Издатель АСТ Мидгард: 1996. 576 с.

Семінарське заняття 6. Аналітика соціальних змін у життєдіяльності населення України

План

1. Теоретичні засади дослідження соціального розвитку суспільства.
2. Зміна моделі соціального розвитку України: від радянського типу до пострадянського.
3. Зміна соціальної структури населення в Україні: від радянської до пострадянської моделі.
4. Добробут населення України: від радянської до пострадянської епохи.
5. Соціальна політика в пострадянській Україні.

Література:

1. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін. Керівник авт. колективу і наук. ред. О.Г. Білорус. К.: КНЕУ, 2001.
2. Ковтуненко Е.С. Теоретико-методологічні та концептуальні засади соціологічного дослідження соціальних змін / Е. С. Ковтуненко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2013. Вип. 18. С. 95-103. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2013_18_14
3. Кримський С.Б. Цивілізаційний розвиток людства // С.Б. Кримський, Ю. В. Павленко. Київ: вид-во «Фенікс», 2007.
4. Павловський М.А. Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія). К.: Техніка, 2001. 312 с.
5. Пилипенко В.Є. Українська соціологія сьогодні: дослідження основних сфер життєдіяльності суспільства: Монографія / В.Є. Пилипенко. Л.: ЗУКЦ, 2012.
6. Скворець В.О. Трансформація соціоісторичного організму України: аналітика соціальних процесів / В.О. Скворець. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 520 с.
7. Теорія соціальних змін: Сучасні соціологічні концептуалізації (колектив авторів: П.В. Кутуєв, О.В. Богданова, М.І. Клименко, Т.В. Коломієць, І.В. Мацко-Демиденко, О.Л. Якубін. Навчальний посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. 220 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>
8. Українське суспільство 1992-2013. Стан та динаміка змін. Соціологічний моніторинг / за ред. д.ек.н. В.Ворони, д.соц.н. М. Шульги. К.: Інститут соціології НАН України, 2013. 566 с.
9. Шульга М.О. Дрейф на узбіччя. Двадцять років суспільних змін в Україні. К.: ТОВ «Бізнесполіграф», 2011. 448 с.

10. Шульга М. Збій соціальної матриці: монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2018.

Семінарське заняття 7. Виклики трансформації соціоісторичного організму України

План

1. Теоретичні засади дослідження інтеграційно-дезінтеграційних процесів в Україні.
2. Цивілізаційні характеристики соціоісторичного організму України.
3. Вплив соціальних процесів на трансформацію соціоісторичного організму України.
4. Формування ліній соціального розлому в українському суспільстві.
5. Аналітика технологій соціального управління в Україні.
6. Технології зовнішнього впливу на соціоісторичний організм.
7. Деструктивні технології управління соціальним організмом України.
8. Технології інтеграції суб'єктів життєдіяльності в соціальний організм України.
9. Аналітика розгортання конфлікту на Сході України.
10. Внутрішні передумови формування цивілізаційного конфлікту на Сході України.
11. Моделі мирного врегулювання східноукраїнського конфлікту.
12. Дискурс мирного врегулювання конфлікту на Донбасі.

Література:

1. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін. Керівник авт. колективу і наук. ред. О.Г. Білорус. К.: КНЕУ, 2001.
2. Ковтуненко Е.С. Теоретико-методологічні та концептуальні засади соціологічного дослідження соціальних змін / Е. С. Ковтуненко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2013. Вип. 18. С. 95-103. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2013_18_14
3. Кримський С.Б. Цивілізаційний розвиток людства // С.Б. Кримський, Ю. В. Павленко. Київ: вид-во «Фенікс», 2007.
4. Павловський М.А. Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія). К.: Техніка, 2001. 312 с.
5. Пилипенко В.Є. Українська соціологія сьогодні: дослідження основних сфер життєдіяльності суспільства: Монографія / В.Є. Пилипенко. Л.: ЗУКЦ, 2012.
6. Скворець В.О. Трансформація соціоісторичного організму України: аналітика соціальних процесів / В.О. Скворець. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 520 с.
7. Теорія соціальних змін: Сучасні соціологічні концептуалізації (колектив авторів: П.В. Кутуєв, О.В. Богданова, М.І. Клименко, Т.В. Коломієць, І.В. Мацко-Демиденко, О.Л. Якубін. Навчальний посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. 220 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>

8. Українське суспільство 1992-2013. Стан та динаміка змін. Соціологічний моніторинг / за ред. д.ек.н. В.Ворони, д.соц.н. М. Шульги. К.: Інститут соціології НАН України, 2013. 566 с.
9. Шульга М.О. Дрейф на узбіччя. Двадцять років суспільних змін в Україні. К.: ТОВ «Бізнесполіграф», 2011. 448 с.
10. Шульга М. Збій соціальної матриці: монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2018.